

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS

PATVIRTINTA
Kauno medicinos universiteto
Senato 2007 m. gegužės 25 d.
Nutarimu Nr. 22-10-02

ATNAUJINTA
2017 m. spalio 5 d.

NEUROANATOMIJA

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO PROGRAMA

Dalyko programos koordinatorius:

Anatomijos institutas, profesorius, dr. Dainius H. Pauža

padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė parašas

Padaliniai, dalyvaujantys dalyko programoje:

1. Anatomijos institutas, profesorius, dr. Dainius H. Pauža

padalinio pavadinimas, vadovo pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė parašas

Kaunas, 2017 m.

Dalyko programos duomenys

Mokslų sritis	Gamtos mokslai, medicinos ir sveikatos mokslai
Mokslų kryptis (kodas)	Biologija – N 010; Biofizika – N 011; Medicina – M 001
Dalyko pavadinimas	NEUROANATOMIJA
Programos apimtis	240 val. (9 ECTS)
Paskaitos	45 val.
Seminarai	30 val.
Savarankiškas darbas	165 val.

Dalyko programos rengimo grupė

Eil. Nr.	Pedagoginis vardas, vardas, pavardė	Pareigos	Telefonas (darbo)	Elektroninio pašto adresas
1	Prof. Dainius H. Pauža	Profesorius, Instituto vadovas	327313, 5158	Dainius.Pauza@lsmuni.lt
2	Prof. Neringa Paužienė	Profesorė	396051, 5117	Neringa.Pauziene@lsmuni.lt

DALYKO PROGRAMOS APRAŠAS:

1. Dalyko programos poreikis. Smegenys ir kitos nervinės sistemos yra dažni tyrimo objektai net tik įvairiose biologijos bei medicinos mokslų šakose, bet ir biofizikos mokslų kryptyje. Lietuvos universitetuose, rengiančiuose biologus, biofizikus ir medicinos gydytojus, nėra specialaus kurso, skirto gilioms žmogaus ir eksperimentinių gyvūnų nervų sistemos anatomijos studijoms. Todėl neuroanatomijos kursas yra siūlomas tiems biologijos, biofizikos ir medicinos krypties doktorantams, kurių mokslinėse studijose yra būtinos gilios žinios tiek apie žmogaus, tiek ir apie eksperimentinių gyvūnų smegenų bei kitų nervinių struktūrų sandarą ir funkcijas.

2. Dalyko programos tikslas - suteikti doktorantams šiuolaikinių bei gilių mokslų žinių apie nervinių struktūrų tyrimo metodus ir technologinę įrangą, nervinių ir glijos ląstelių sandarą bei funkcijas, galvos ir nugaros smegenų funkcines sistemas, somatinę bei autonominę nervų sistemas ir jų plastiškumą, enterinę ir intrakardinę nervų sistemas, nervinių struktūrų bei jų sistemų ontogenezę ir istorinę raidą.

3. Dalyko programos sandara, turinys ir studijų metodai. Citologiniu, histologiniu, topografiniu ir filogenetiniu aspektais kurse nagrinėjami: neuronų ir neuroglijos ląstelių tipai, sandara, citochemija, metabolizmas, tarpneuroniniai ryšiai ir citoarchitektūra, galvos ir nugaros smegenų sandara frontaliuose, sagitaliniuose ir horizontaliuose pjūviuose, motorinės ir sensorinės neurofunkcinės sistemos (piramidinė ir ekstrapiramidinė, anterolateralinė, vidinės kilpos, klausos, pusiausvyros, regos, skonio, uolės, limbinė ir kt.), smegenų komisūriniai ir asociaciniai laidai, autonominės nervų sistemos dalys bei jų tarpusavio sąveika, išryškinant žmogaus ir laboratorinių gyvūnų panašumus bei skirtumus.

Paskaitos. Kursą sudaro 15 paskaitų, kurių bendra trukmė yra 45 val. Paskaitų metu gausiai demonstruojama vaizdinė ir grafinė medžiaga, vaizdžiai ir suprantamai iliustruojanti nervų sistemos sandarą ir jos funkcines sistemas.

Praktiniai užsiėmimai, vykstantys seminarų forma, trunka 30 val. Jų metu doktorantai mokosi savarankiškai diskutuoti specifiniais neuroanatomijos klausimais, ekstrapoliuojant paskaitų metu įsisavintomis bei savarankiškai įgytomis žiniomis.

Savarankiškas studento darbas. Studentas (-ė) saviruošos metu mokosi susirasti, įsigyti bei panaudoti naujausią mokslinę literatūrą, įsisavina taisyklingą lietuvišką, lotynišką bei anglišką neuroanatominių vardyną, plačiai vartojamą biomedicinoje. Besirengiant seminarams bei egzaminui,

studentas gali parengti (pagaminti) neuroanatominį preparatą ar parengti mokslinį referatą, kurie gali ženkliai pakelti egzamino pažymį, jei kurso dėstytojų komisija preparato ar referato kokybę aukštai įvertina.

4. Dėstytojai.

- 1) Prof. Dainius H. Pauža, Anatomijos instituto profesorius, daktaras;
- 2) Prof. Neringa Paužienė, Anatomijos instituto profesorė, daktarė;

5. Metodinis dalyko programos aprūpinimas. Rekomenduojamos literatūros sąrašas.

Ivertinimas.

Suminis balas, kurio 50% sudaro auditorinio darbo metu įgytų žinių įvertinimas, 20% savarankiško darbo įvertinimas ir 30 baigiamojo teorinio patikrinimo (rašto darbo) įvertinimas.

TEORINĖ DALIS

Eil. Nr.	Paskaitos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
1.	Šiuolaikiniai neuroanatominiai tyrimo metodai ir technologinė įranga.	3 val.	Dainius H. Pauža
2.	Nervų sistemos vystymasis, struktūra ir evoliucija.	3 val.	Dainius H. Pauža
3.	Neurocitologijos pagrindai: pagrindinių nervų sistemos komponentų sandara. Nervinių ląstelių cheminiai ypatumai.	3 val.	Neringa Paužienė
4.	Sinaptologijos pagrindai. Neuroninių ryšių formavimasis, modifikacija ir atkūrimas.	3 val.	Neringa Paužienė
5.	Smegenų kamieno išorinė bei vidinė sandara ir reikšmė	3 val.	Dainius H. Pauža
6.	Smegenėlių išorinė bei vidinė sandara ir reikšmė	3 val.	Dainius H. Pauža
7.	Tarpinių smegenų vieta ir reikšmė	3 val.	Dainius H. Pauža
8.	Galinių smegenų struktūrinė organizacija (I dalis)	3 val.	Dainius H. Pauža
9.	Galinių smegenų struktūrinė organizacija (II dalis)	3 val.	Dainius H. Pauža
10.	Motorinių neurofunkcinių sistemų apžvalga	3 val.	Neringa Paužienė
11.	Sensorinės neurofunkcinės sistemos (I dalis): bendrieji, jutimai	3 val.	Neringa Paužienė
12.	Sensorinės neurofunkcinės sistemos: specialieji jutimai – uoslė ir rega	3 val.	Neringa Paužienė
13.	Sensorinės neurofunkcinės sistemos: specialieji jutimai – klausa ir pusiausvyra	3 val.	Neringa Paužienė
14.	Autonominė nervų sistema: žmogaus ir laboratorinių gyvūnų skirtumai	3 val.	Dainius H. Pauža
15.	Autonominė nervų sistema: galvos autonominės nervų sistemos struktūrinė organizacija	3 val.	Dainius H. Pauža

TEORINĖ-PRAKTINĖ DALIS

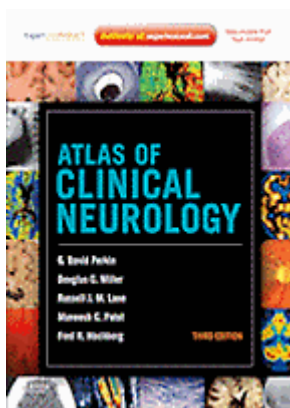
Eil. Nr.	Seminaro temos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
1.	Nervinių struktūrų imunohistocheminiai ir elektronomikroskopiniai tyrimai	3 val.	Neringa Paužienė
2.	Neuronų ir neuroglijos morfofunkcinė įvairovė. Neurocheminė neuronų įvairovė.	3 val.	Neringa Paužienė
3.	Galvos ir nugaros smegenų išorinė ir vidinė sandara	3 val.	Dainius H. Pauža
4.	Nugaros ir galvos smegenys pjūviuose	3 val.	Dainius H. Pauža

5.	Žmogaus motorinės kontrolės sistemos hierarchiniai ir paraleliniai ryšiai.	3 val.	Dainius H. Pauža
6.	Regos neurofunkcinė sistema	3 val.	Neringa Paužienė
7.	Klausos ir pusiausvyros neurofunkcinės sistemos	3 val.	Neringa Paužienė
8.	Smegenų kraujotaka ir smegenų skysčio apykaita	3 val.	Dainius H. Pauža
9.	Centrinės ir periferinės nervų sistemos dalių morfofunkciniai skirtumai	3 val.	Dainius H. Pauža
10.	Enterinė ir intrakardinė nervų sistemos	3 val.	Dainius H. Pauža

SAVARANKIŠKAS DARBAS

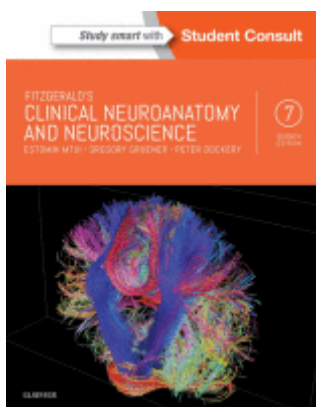
Rekomenduojamos literatūros analizavimas.

REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

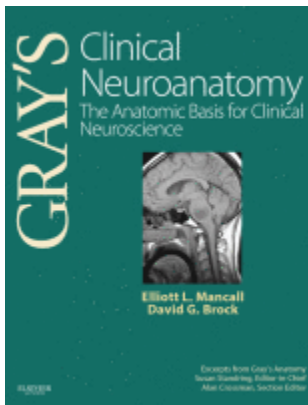
Perkin, G. David, BA, MB, FRCP; Miller, Douglas C., MD, PhD, FCAP; Lane, Russell J.M., BSc, MD, FRCP; Patel, Maneesh C., BSc(Hons), MBBS, MRCP, FRCR; Hochberg, Fred H., MD

<https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20090497952>

**Mtui, Estomih, MD; Gruener, Gregory, MD, MBA; Dockery, Peter, BSc, PhD
Fitzgerald's Clinical Neuroanatomy and Neuroscience, Seventh Edition**

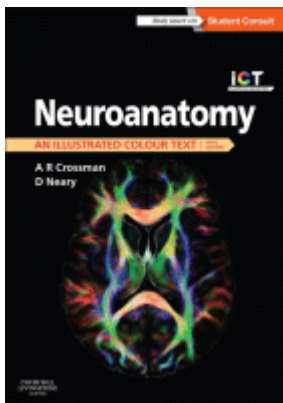
<https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20130134113>

Mancall, Elliott L., MD

Gray's Clinical Neuroanatomy: The Anatomic Basis for Clinical Neuroscience

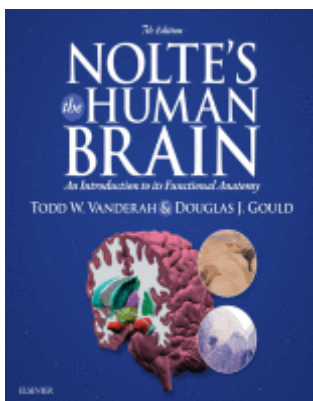
<https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20090373134>

Crossman, Alan R, PhD DSc; Neary, David, MD FRCP

Neuroanatomy: An Illustrated Colour Text, Fifth Edition

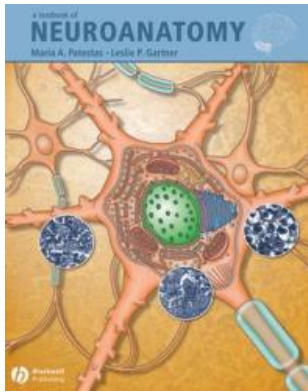
<https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20120032024>

Vanderah, Todd W., PhD; Gould, Douglas J., PhD

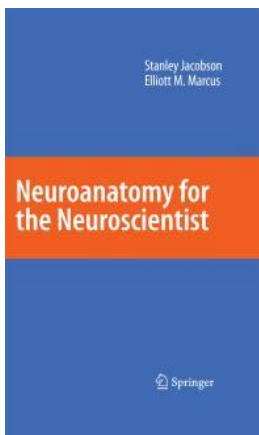
Nolte's The Human Brain, Seventh Edition

<https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20100655027>

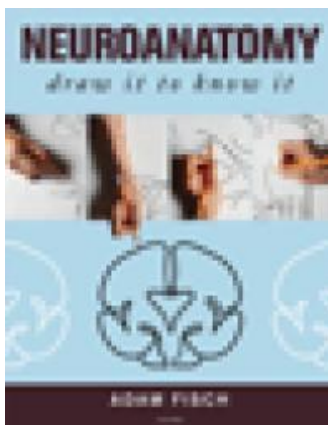
A Textbook of Neuroanatomy
by Maria A. Patestas, and Leslie P. Gartner

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/kmult-ebooks/detail.action?docID=428064>

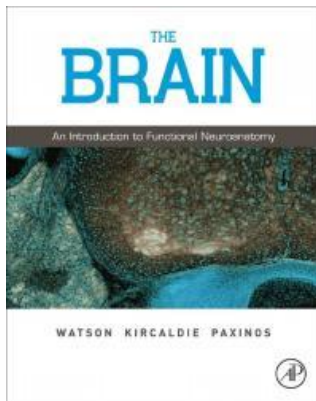
Neuroanatomy for the Neuroscientist
by Stanley Jacobson, and Elliott M. Marcus

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/kmult-ebooks/detail.action?docID=372372>

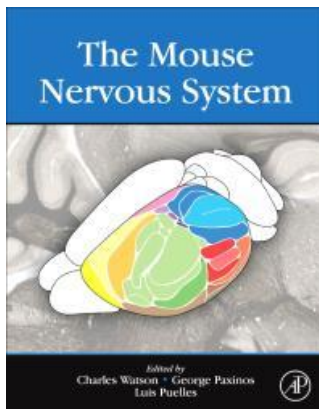
Neuroanatomy : Draw It to Know It
by Adam Fisch

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/kmult-ebooks/detail.action?docID=431113>

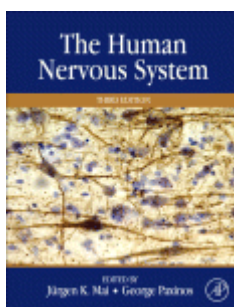
The Brain : An Introduction to Functional Neuroanatomy
by Charles Watson, Matthew Kirkcaldie, and George Paxinos

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/kmult-ebooks/detail.action?docID=629994>

The Mouse Nervous System
by Charles Watson, George Paxinos, and Luis Puelles

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/kmult-ebooks/detail.action?docID=787248>

Edited by: Juergen K. Mai and George Paxinos
ISBN: 978-0-12-374236-0

<http://www.sciencedirect.com/science/bookshsrw/sub/neuroscigen>

Clinical Neuroanatomy
Brain Circuitry and Its Disorders

[Hans J. ten Donkelaar](#)

ISBN: 978-3-642-19133-6 (Print) 978-3-642-19134-3 (Online)

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-642-19134-3>

Neuroanatomy for the Neuroscientist

[Stanley Jacobson](#), [Elliott M. Marcus](#)

ISBN: 978-1-4419-9652-7 (Print) 978-1-4419-9653-4 (Online)

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-4419-9653-4>

The Human Central Nervous System

[Rudolf Nieuwenhuys M.D., Ph.D.](#), [Jan Voogd M.D., Ph.D.](#), [Christiaan van Huijzen F.M.A.A.](#)

ISBN: 978-3-540-34684-5 (Print) 978-3-540-34686-9 (Online)

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-540-34686-9/page/2>